

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
81 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2021

Наукове видання

Збірник тез доповідей 81 наукової конференції викладачів академії
27 – 30 квітня 2021 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 14 від 27-29.04.2021 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії: Амбарцумянц Р.В., д-р техн. наук, професор
Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор
Бурдо О.Г., д.т.н., професор
Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор
Гапонюк О.І., д.т.н., професор
Жигунов Д.О., д.т.н., доцент
Іоргачова К.Г., д.т.н., професор
Капрельянц Л.В., д.т.н., професор
Коваленко О.О., д.т.н., проф.
Косой Б.В., д.т.н., професор
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор
Мардар М.Р., д.т.н., професор
Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор
Павлов О.І., д.е.н., професор
Плотніков В.М., д-р техн. наук, доцент
Станкевич Г.М., д.т.н., професор,
Савенко І.І., д.е.н., професор,
Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор
Ткаченко Н.А., д.т.н., професор,
Ткаченко О.Б., д.т.н., професор
Хобін В.А., д.т.н., професор,
Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор
Черно Н.К., д.т.н., професор

Динаміка цих індикаторів за останнім часом погіршилася. Недостатній рівень інноваційної активності посилюється низькою віддачею від реалізації інновацій. Хоча в абсолютному вираженні обсяги інноваційної продукції постійно підвищуються, витрати на інновації ростуть ще швидше. Як наслідок, на гривню таких витрат в 2019 році припадало 4,4 гривні інноваційної продукції. За період з 2017 по 2020 роки частка коштів вітчизняного підприємницького сектора у внутрішніх витратах на дослідження і розробки зменшилася з 30,0 % до 29,4 %. Ці негативні тенденції посилюються в умовах економічної кризи. Організації індустрії гостинності, зіткнувшись з необхідністю жорсткої оптимізації витрат, в першу чергу, економлять на розвитку, відкладаючи на невизначене майбутнє інноваційні проекти.

Отже, нині чітко простежується, з одного боку, зацікавленість споживачів у інноваційних змінах на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу, що прямо впливає на обсяги попиту, а з іншого – низький рівень інноваційного потенціалу, незадовільний рівень фінансової стійкості на багатьох підприємствах та погіршення інтелектуального капіталу на підприємствах, що стримує інноваційну активність цих підприємств і заважає їх ефективному інноваційному розвитку. Це, а також підвищення інтенсивності конкуренції (особливо у великих містах) об'єктивно обумовлює зміцнення конкурентних позицій тих підприємств, які є фінансово стійкими, де простежується позитивна динаміка у розвитку інтелектуального капіталу та які мають високий або середній рівні інноваційного потенціалу, забезпечуючи завдяки йому стійкі конкурентні переваги, пов'язані з впровадженням інновацій [4].

Література

1. Шипуліна Ю.С. Управління розвитком інноваційного потенціалу промислових підприємств. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці : монографія; за заг. ред. С.М. Ілляшенка. – Суми: Університетська книга, – 2018. – С. 174-231.
2. Федулова І.В. Стратегічні напрями розвитку інноваційного потенціалу промислових підприємств. Науковий вісн. Волинськ. нац. ун-ту ім. Л. Українки. – 2020. – № 5. – С. 65-69.
3. Чухрай Н. Формування інноваційного потенціалу підприємства: маркетингове і логістичне забезпечення : монографія. – Л.: НУ «Львівська політехніка». – 2018. – 315 с.
4. Маслак О.І. Система показників оцінки інноваційного потенціалу промислового підприємства. Ефективна економіка. – 2018. – № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=298>.

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПЛАНУВАННЯ – СКЛАДОВІ СИСТЕМИ КОНТРОЛІНГУ НА ХАРЧОВИХ ТА ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

**Відоменко І.О., к.е.н., доц., Гордієнко Л.Л., к.т.н., доц., Леонова Л.Є., ст. викл.
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Висока конкурентність ринків, на яких функціонують харчові та переробні підприємства, і кризовий стан економіки України в цілому, вимагають значного підвищення якості управлінських процесів від зазначених підприємств. Однією з найбільш ефективних з сучасних технологій управління є технологія контролінгу, яка дозволяє досягати стратегічні та поточні цілі підприємства в складних і мінливих умовах зовнішнього середовища. Впровадження технології контролінгу на підприємстві передбачає формування системи контролінгу, яка б враховувала його технологічні та організаційні особливості.

Проблеми формування та впровадження системи контролінгу знайшли відображення в працях таких зарубіжних економістів, як: О.О. Ананькіна, А. Дайле, С.В. Данилочкін, Н.Г. Данилочкіна, В.Б. Івашкевич, О.М. Кармінський, Е. Майєр, Р. Манн, Т. Райхманн, Х. Фольмут, Д. Хан, П. Хорват та ін. Вагомий внесок також зробили вітчизняні вчені: О.Б. Гребець, І. Давидович, Р.Г. Долінська, О.М. Колодізєв, В.В. Лавриненко, О.І. Павликівська, М. Пушкар, С.Н. Петренко, І.І. Цигилик, Г.О. Швиданенко [1-3], та ін. Незважаючи на значний внесок вищезазначених вчених, теоретичні розробки даних авторів не повною мірою враховують сучасні вітчизняні умови та проблеми впровадження системи контролінгу в діяльність українських підприємств харчової та переробної промисловості, тому тема даного дослідження є актуальною і має не тільки наукове значення, а й практичне.

Виходячи з вищезазначеного, метою даної роботи є визначення інструментарію планування для формування дієвої та результативної системи контролінгу на українських підприємствах харчової та переробної промисловості.

Контролінг – це управлінська технологія, а саме тому система контролінгу повинна містити відповідні елементи та інструментарій, який дозволить підтримувати здійснення на підприємстві основних функцій управління: планування, організації, мотивації та контролю. Слід зазначити, що в даній системі найбільшу увагу слід приділити інструментарію для функції планування, оскільки – це провідна функція управління, що складається з розробки та прийняття рішень щодо визначення цілей діяльності підприємства та шляхів їх досягнення, а тому саме від нього буде залежати ефективність прийнятих управлінських рішень та результативність діяльності підприємства.

За задачами, які вирішуються у процесі планування розрізняють стратегічне, поточне та оперативне планування. Згідно з цим в процесі управління підприємством приймаються управлінські рішення, що впливають на досягнення стратегічних, поточних та оперативних цілей. Саме тому в рамках впровадження системи контролінгу мають бути розроблені підсистеми стратегічного, поточного та оперативного контролінгу.

Поточні та оперативні управлінські рішення приймаються регулярно в процесі функціонування підприємства та є більш типовими, тому, враховуючи мету дослідження, приділимо інструментам для підтримки функції планування в підсистемах поточного та оперативного контролінгу більше уваги.

Для визначення переліку цих інструментів доцільно розглянути етапи процесу планування: 1) цілепокладання; 2) збір та підготовка вихідної інформації; 3) формування інформаційної моделі підприємства та розрахунки варіантів плану; 4) погодження.

На першому етапі «Цілепокладання» в якості цілей поточного планування використовуються показники стратегічного плану, які задають результати діяльності на відповідний плановий період. Аналогічно показники поточного плану служать цілями в оперативному плануванні.

Другий етап «Збір та підготовка вихідної інформації» полягає у зборі та підготовці вихідної інформації. Збір проводиться у двох напрямках: 1) аналізуються результати реалізації плану попереднього (поточного) періоду та 2) прогнозуються ситуації для підприємства у майбутньому. Даний етап передбачає застосування математичних процедур, методів економетрії, евристичних та логічних процедур, тощо.

Третій етап для харчових та переробних підприємств передбачає використання балансового методу для формування оптимального плану. Формування оптимального плану передбачає перебір усіх можливих факторів, що впливають на результат, та вибір найбільш раціонального. Оскільки факторів, що впливають на результат може бути досить багато, тому доцільно формалізувати процес формування варіантів плану на основі економіко-математичних моделей, які дозволяють врахувати усі існуючі можливості та обмеження, а також використовувати відповідне програмне забезпечення для формування та вибору варіантів плану. На нашу думку, методи і відповідні моделі формування плану доцільно включити до системи контролінгу на підприємстві, а розробку найбільш складних методів і

моделей, які враховують специфічні галузеві особливості харчових та переробних підприємств, здійснювати в цілому для відповідної галузі.

Завершується третій етап процесу планування кількісною оцінкою розроблених варіантів проекту плану з точки зору економічної ефективності. Для цього використовуються спеціальні показники – критерії раціональності (оптимальності) планових рішень. Залежно від поставленої мети можуть бути використані натуральні і вартісні критерії, кількісні і якісні показники оцінки роботи підприємства. Часто є сенс користуватись результативними показниками, що характеризують роботу підприємства в цілому. Проблема вибору критеріїв має велике практичне значення. Так, серед найбільш поширених критеріїв оптимальності планів в практичній діяльності харчових та переробних підприємств є: чистий прибуток, маржинальний дохід, рентабельність (продукції, підприємства, власного капіталу), собівартість (повна, усічена, виробнича) або витрати обігу (при наданні послуг), обсяг реалізації (у вартісному виразі, в натуральних та умовних одиницях), коефіцієнт використання потужності та ін. Обрані підприємством критерії будуть своєрідним індикатором відповідності планових рішень встановленим стратегічним цілям, тому ми вважаємо за необхідне кожному підприємству включити власні критерії прийняття управлінських рішень до складу системи контролінгу. Слід зазначити, що кожен критерій має містити допустимий для даного підприємства інтервал, в який цей критерій може попадати, відповідно до вимог сценарного планування.

Кінцевим етапом в процесі планування є погодження проекту плану з особами, що зацікавлені і беруть участь у його здійсненні та затвердження уповноваженим керівником. Ця процедура носить переважно творчий характер, бо керівник віддає перевагу тому чи іншому способу дій, використовуючи поряд з отриманими оцінками альтернатив, свій власний досвід та інтуїцію, тощо.

Таким чином, детальний аналіз функції планування дозволив нам визначити наступні складові системи контролінгу харчових та переробних підприємств, які підтримають здійснення функції планування та сприятимуть прийняттю ефективних управлінських рішень, направлених на досягнення стратегічних цілей: критерії прийняття управлінських рішень та найбільш ефективні методи і моделі формування варіантів плану.

Література

1. Гребець О.Б. Контролінг як технологія антикризового управління підприємством [Електронний ресурс] / О.Б. Гребець // Маркетинг і контролінг: сучасні виклики підприємництва. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://elar.nung.edu.ua/bitstream/123456789/6086/1/6691p.pdf>.
2. Контролінг як технологія управління фінансовими та нефінансовими структурами: монографія / [О.М. Колодізев, І.М. Чмутова, К.М. Азізова та ін.]. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця. – 2014. – 348 с.
3. Павликівська О.І. Організаційний інструментарій забезпечення управління соціально відповідальною діяльністю підприємств засобами обліку та контролінгу : дис. докт. ек. наук : 08.00.04 / Павликівська О.І. – Тернопіль, 2018. – 352 с.

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ЛОГІСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Брюшкова Н.О., к.е.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Система управління витратами логістичних підприємств відіграє ключову роль як в обґрунтуванні управлінських рішень під впливом зовнішнього економічного середовища, так і в налагодженні ефективного внутрішньогосподарського управління та створенні ефективного механізму планування, контролю і аналізу витрат [1].

СЕКЦІЯ «МЕНЕДЖМЕНТ І ЛОГІСТИКА»

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ СТРАТЕГІЙ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВ	
Агєєва І.М.....	298
РОЛЬ ЗАКОНУ «ІНФОРМОВАНOSTІ-ВПОРЯДКОВАНOSTІ» У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ КОМУНІКАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА	
Агєєва І.М., Дьяченко Ю.В., Коренман Є.М.....	300
ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ	
Асауленко Н.В.....	301
ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПЛАНУВАННЯ – СКЛАДОВІ СИСТЕМИ КОНТРОЛІНГУ НА ХАРЧОВИХ ТА ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	
Відоменко І.О., Гордієнко Л.Л., Леонова Л.Є.....	303
УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ЛОГІСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Брюшкова Н.О.....	305
ІВЕНТ-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК СПЕЦИФІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З УПРАВЛІННЯ ЗАХОДАМИ	
Дьяченко Ю.В., Коренман Є.М.....	307
ПІДХОДИ ЩОДО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	
Дурбалова Н.І.....	309
ПЕРСОНАЛЬНИЙ БРЕНД МЕНЕДЖЕРА, ЯК СКЛАДОВА ЙОГО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ	
Козак К.Б., Гамурар І.О.....	310
ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОЇ НАУКИ В УКРАЇНІ	
Корсікова Н.М., Левчук Ю.С.....	312
MEDICAL SECRET AS AN IMPORTANT COMPONENT OF HUMAN SOCIAL PROTECTION IN THE CONDITIONS OF THE COVID-19	
Muzhailo V.D., Muzhailo S.V.....	315
УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ І ЕФЕКТ ФРЕЙМІНГУ	
Пурцхванідзе О.В., Колеснікова К.С.....	318
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ	
Ринкова А.А.....	319
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ	
Савенко І.І., Седіков Д.В.....	320
ІННОВАЦІЙ – ШЛЯХ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЮДСТВА ПРОДУКТАМИ ХАРЧУВАННЯ	
Савенко І.І., Седікова І.О.....	322
ВПЛИВ ФАКТОРІВ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ НА РІВЕНЬ ЗРОСТАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ	
Удовиня О.Ф.....	324
ЗЕРНОЗБЕРІГАЮЧА ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ	
Ткачов В.А.....	326

СЕКЦІЯ «ОБЛІК І АУДИТ»

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ ТА ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ: ЗМІНИ ТА НОВОВВЕДЕННЯ	
Іванченкова Л.В., Скляр Л.Б.....	328
ОБЛІК ТА ЗВІТНІСТЬ ЯК ПОТУЖНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	
Іванченкова Л.В., Ткачук Г.О., Скляр Л.Б., Іванченков В.С.....	330
ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВ: ПІДХОДИ, ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ	
Іванченкова Л.В.....	332
ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	
Баранюк Х.О.....	334
АНАЛІЗ, ОБЛІК ТА АУДИТ ЯК СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ ПЕРСИСТЕНТНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	
Купріна Н.М.....	336
ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА І ДОСТУПНІСТЬ ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ	
Євтушевська О.О.....	338
СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЇ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ І ДОХОДУ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ)	
Ощепков О.П., Магденко С.О.....	339